

वृषात्क (वृष + क्) m. der Vernichter des Asura Vṛsha, Bein. Vishṇu's ÇANDAN. im ÇKDn.

वृषामित्र (वृष + मित्र) m. N. pr. eines Brahmanen MBn. 3, 987.

वृषामोदिनी (वृषन् + मो) adj. f. mit dem Manne sich ergänzend KĪṭh. 12, 8.

1. वृषाय (von वृषन्, वृष), वृषायते (वृषयते u. s. w. im Padapāṭha; vgl. RV. Pañt. 9, 80. VS. Pañt. 3, 111). 1) in männliche Kraftherregung gerathen: brünstig werden; überh. begierig sein, losgehen auf; mit acc. oder dat.: इन्द्रो वर्धते प्रथते वृषायते RV. 10, 94, 9. वृषायमापो ऽवृषाति सोमम् 1, 32, 8. इन्द्रः सोमस्य पीतये वृषायते 58, 2. वृषायते मूके घृत्याय पूर्वाः 3, 7, 9. 52, 5. तेषु यदेव वृन्निव वृषायते 1, 58, 4. 9, 71, 8. यस्य ते पीत्वा वृषो वृषायते 108, 2. 10, 21, 8. उरुः स्कम्भं धरुषा वृषायते 44, 4. VS. 20, 46. mit loc.: स्ववृषं या परित्यज्य परवृषे वृषायते KĪṭh. 40, 98 nach ÇKDn. und AUFRECHT. — 2) wie ein Stier brüllen MBn. 5, 1958. Bśig. P. 10, 11, 39.

— intens. Hierher scheint die unregelmässige Bildung वावृषायं zu gehören: कृषामसि त्वा मूके वासस्य सति वावृषाणाः entbrannt auf reichen Beutegewinn RV. 6, 28, 1.

— आ brünstig werden: आ वृषायस्व असिद्धिं वर्धस्व AV. 6, 101, 1.

— उद् in Aufregung gerathen: मन्दान उद्वायते RV. 9, 47, 1.

2. वृषाय. In Einladungsformeln des Rituals findet sich ein आ वृषायते (°वीवृषत, °वृषायिषत VS. Pañt. 3, 35) mit der Bed. zu sich nehmen, sich einschenken lassen u. s. w., welches mithin dem आ वृषते (s. u. वर्ष) des RV. entspricht und mit Ausnahme von ÇAT. Bn. 1, 7, 2, 17 auf eine einzige Formel zurückgeht. Die auffallende Bildung mag aus falscher Analogie mit 1. वृषाय entsprungen sein. अत्र पितरो मादयधं यथाभाम्मा वृषायधम् VS. 2, 31. अमोमदत आ वृषायिषत ebend. Āc. Ça. 2, 7, 1. KĀUC. 88. ÇĀKṢ. Ça. 1, 17, 15. 4, 4, 16. 19. LĪṭh. 2, 10, 4. 5. कृविर्जुषस्व कृविरावृषायस्व ÇAT. Bn. 1, 7, 2, 17.

वृषायण (von 1. वृषाय) m. Sperling (der Götter) HĀ. 89.

वृषायुध (वृषन् + युध) adj. Männer bekämpfend RV. 1, 33, 6.

वृषारव (वृषन् + रव) m. (wie ein Stier brüllend) 1) ein best. Thier RV. 10, 146, 2. — 2) Schlegel (von Holz zum Klopfen, Trommeln) TBn. 2, 5, 8, 6. आण्डयोरत्ने वृषारवौ (sonst अरणी) ÇAT. Bn. 12, 5, 2, 7. दृष्टुपले वृषारवोच्चैः समाकृति Schol. zu TS. I, 111, 8.

वृषालततायिन् Ind. St. 2, 28, N. 1.

वृषाशील zur Erklärung von वृषल Nīa. 3, 16. — Vgl. वृषशील.

वृषाकार (वृष Maus + आ) m. Katze HĀ. 83.

वृषाहिन् m. als Bein. Vishṇu's MBn. 13, 6977.

वृषिन् m. Pfan ÇANDAN. im ÇKDn.

वृषिर्मेन् m. nom. abstr. von वृष gaga पृथ्वादि zu P. 5, 1, 122.

वृषी fehlerhafte Schreibung für वृषी.

वृषीय (denom. von वृष), वृषीयति Schol. zu P. 7, 1, 51. 4, 36.

वृषेन्द्र (वृष + इन्द्र) m. ein statthlicher Stier Bśig. P. 4, 4, 4. 5. nach BURNOUR N. pr. eines Stiers.

वृषोत्सर्ग (वृष + उत्) m. Freilassung eines Stiers (eine verdienstliche Handlung) ÇĀKṢ. GṀ. 3, 11. PĀ. GṀ. 3, 9. Verz. d. B. H. 90 (19). No. 1122. 1150. fg. PAÑĀT. 9, 3. Verz. d. Oxf. H. 8, b, No. 46. 35, a, 8.

VI. Theil.

9. 42, a, 48. 273, b, 34. 276, 5, 85. 277, b, 2. 289, b, No. 693. 290, No. 697. °परिशिष्ट 383, b, No. 466. Ind. St. 1, 59.

वृषोत्साह (वृष + उत्) m. Bein. Vishṇu's H. c. 66 (वृषोत्साह).

वृषोद्ग (वृष + उत्) m. desgl. H. c. 70. MBn. 13, 6977.

वृष्ट m. N. pr. eines Sohnes des Kukurā VP. 435. Varianten: वृष्टि वृष्टि, वृष्ट, वृष्टु.

वृष्टि (von वर्ष) 1) f. oxyt. im RV. P. 3, 3, 96. in den übrigen Schriften meist paroxyl. Regen AK. 1, 1, 2, 12. 3, 4, 20, 226. H. 166. RV. 1, 116, 12. यवो वृष्टोव मोदते 2, 5, 6. घन्वंना यति वृष्टयेः 5, 53, 6. वृष्टिं वर्षयथ 55, 5. 59, 5. सूर्यमधेण वृष्ट्या गृक्षो दिवि 63, 4. 84, 2. अथादृष्टिर्निवाजनि 7, 94, 1. मृगयुवः 101, 5. दिव्या 152, 7. नभस्वती 8, 25, 6. 10, 74, 8. पर्वस्व वृष्टिमा सु नः 2, 49, 1. पर्जन्यस्य AV. 3, 31, 11. 6, 22, 8. 54, 1. असाविमो वृष्ट्याभ्युनति AIT. Bn. 1, 7. ÇAT. Bn. 7, 4, 22. 8, 2, 2, 5. 12, 1, 2, 2. अग्नि-रितो वृष्टिमुदीरयति TS. 2, 4, 10, 2. 8. 3, 3, 4, 1. TBn. 3, 1, 2, 4. KĀUC. 94. MAITRUP. 6, 22. आदित्वाज्जायते वृष्टिवृष्टिरन्म M. 3, 76. R. 1, 8, 24. 2, 63, 16. 110, 10. SUG. 1, 22, 6. RAGH. 1, 62. 2, 14. 12, 29. मरुस्थल्यो यथा वृष्टिः Spr. 2128. वृष्टिः समुद्रेषु 2890. 5032. VARĀH. BĀH. S. 3, 27. 4, 11. 5, 59. मरुती 8, 48. पुष्टा 9, 27. 24, 24. विपुला 29. शोभना 29, 11. 14. निष्क्र 25, 3. सु 9, 31. 24, 29. 25, 3. 34, 14. प्राप्य adj. Çik. 193. MĀRK. P. 91, 43. RĪGĀ-TAR. 3, 359. अथ VIKR. 154. वृष्ट्याम्बु AK. 2, 1, 12. °कार Regen bringend VARĀH. BĀH. S. 30, 8. 11. 24. 95, 17. 96, 5. वृष्टिर्वि-नियतः 4, 13. °विकार 46, 46. °नाश 47, 12. °विनाश 17, 4. °निराध 98, 59. °विष्टम् Bśig. P. 5, 22, 12. वात° (मेघ) MĀRK. 20. तुमुलकारका° 55. शक्तिप्रलासिवृष्टिभिः MBn. 3, 12121. MĀRK. P. 88, 29. अस्त्र° RAGH. 3, 58. अमिवर्षं तं धनरत्नौघवृष्टिभिः R. GON. 2, 32, 16. कुसुम° Bśig. P. 4, 1, 53. R. 2, 91, 25 (adj.). पुष्प° MBn. 1, 1129. 3, 2995. RAGH. 2, 60. 12, 94. H. 63. अनुमददृष्टि° Bśig. P. 2, 7, 28. स° adj. HĀLĀ. 1, 77. — 2) m. a) N. eines Ekāha ÇĀKṢ. Ça. 14, 35, 1. — b) N. pr. eines Sohnes des Kukurā VP. 2te Aufl. 4, 97. Varianten: वृष्टि, वृष्ट, वृष्ट, वृष्टु. — Vgl. अ° (auch PAÑĀT. 80, 18; besser अनावृष्टि ed. Bomb.), उर्वृष्टि, नत्तत्र°, व सु°, वात°, स्व° und वार्ध्या.

वृष्टिकाम adj. Regen wünschend TS. 6, 5, 5, 5. ÇAT. Bn. 1, 5, 2, 19. 8, 2, 12. PAÑĀT. Bn. 8, 8, 18. fg.

वृष्टिघ्न 1) adj. Regen versenkend. — 2) f. 3 kleine Kardamomen ÇANDAN. im ÇKDn.

वृष्टिद्यावन् adj. vermuthlich falsche Nachbildung von वृष्टिद्यु. यत्नं वृष्टिद्यावानमृतं स्वर्विदम् KĪṭh. 49, 12.

वृष्टिद्यु adj. im Regenhimmel wohnend u. s. w.: Mitra-Varuṇa °द्यावा du. RV. 5, 68, 5. Āc. Ça. 1, 9, 1. Himmel und Erde ÇAT. Bn. 1, 9, 4, 6. °द्यावस् pl. (इन्द्रवः) RV. 9, 106, 9.

वृष्टिभू m. Frosch HĀ. 153. — Vgl. वर्षामू.

वृष्टिर्मेन् RV. und वृ° ÇAT. Bn. (von वृष्टि) 1) adj. regnerisch, regnend: Parāganja RV. 8, 6, 1. 9, 2, 9. 10, 98, 8. ÇAT. Bn. 1, 9, 2, 6. 3, 3, 4, 11. MBn. 4, 1898. 6, 2804. 7, 3153. HARIV. 12136. Wolken 2635. 3797. MBn. 13, 520. R. 5, 40, 7. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Kāvīratha Bśig. P. 9, 22, 40.

वृष्टिमारुत m. von Regen begleiteter Wind HARIV. 3896.

वृष्टिर्वनि adj. Regen erlangend, — bringend Nīa. 2, 12. RV. 10, 98, 7.